Geachte Burgemeester en Wethouders van de gemeente Woudenberg en geachte Gedeputeerde Staten van Utrecht, geachte heer Oosterveer,

Bij deze stuurt de SP – Utrechtse Heuvelrug u een tweede brief in 2021. Deze maal gaat het over het bomen kappen bij het Henschotermeer en de gevolgen daarvan op de uitstraling van het bos bij het Henschotermeer.

De SP – Utrechtse Heuvelrug constateert dat er forse ingrepen hebben plaatsgevonden in het bomenbestand zonder dat de verplichte vergunning vooraf is verleend. Graag willen wij daar duidelijkheid over hebben. Wij dienen daarom enkele WOB verzoeken in om helderheid te krijgen over de rol van provincie Utrecht in deze gang van zaken.

Zoals u weet heeft u op 11 maart 2021 een brief van de SP Utrechtse Heuvelrug gekregen over onder andere de entree heffing bij het Henschotermeer.
De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft een ontvangstbevestiging gestuurd en het document staat op de lijst ingezonden stukken.
Iets minder positief zijn wij over de provincie Utrecht. Onze brief is goed aangekomen en hebben zoals de regelgeving het voorschrijft netjes een ontvangst bevestiging gehad. Echter het stuk zetten op de ingezonden stukken lijkt een te moeilijke actie. Graag zien wij dat alsnog gebeuren.
De Gemeente Woudenberg is een ander verhaal. Van de gemeente Woudenberg hebben wij tot op heden nog niets van vernomen. Ook staat het niet bij de ingezonden stukken. Dit zijn echter wel basisvoorwaarden voor behoorlijk bestuur. Wij zijn dan ook ernstig teleurgesteld in deze gemeente en hopen dat er nog enige ambitie is om behoorlijk bestuur te gaan voeren.

Graag zien wij uw antwoord op onze tekst binnen de wettelijke termijn tegemoet.

Met vriendelijke groet

Frank Roelants
SP Utrechtse Heuvelrug.

Vragen SP – Utrechtse Heuvelrug over het kappen rondom het Henschotermeer.

Deze vragen komen overeen met de vragen 2 en 3 van de SP-Utrechtse Heuvelrug in 2019 aan de Provincie Utrecht en de gemeentes Utrechtse Heuvelrug en Woudenberg

Vraag 2)
*De exploitant Van de Lagemaat is op eigen houtje, zonder vergunning het bos gaan kappen/onderhouden. De gemeente heeft niet ingegrepen. Na vragen van onder andere de SP in de gemeente raad is de wethouder hier achter aan gegaan en kwam tot de conclusie dat het regulier onderhoud was, maar dan wel zonder kapvergunning. Dit kappen/onderhouden is vrij radicaal gegaan, van een bos gebied is het naar een gebied gegaan met wat bomen. (**klopt dit en mag dat zomaar, wie had hier eventueel moeten ingrijpen?**).*

- **Reactie Provincie Utrecht**

Als antwoord op vragen 2 t/m 9 geeft u enkele concrete acties aan die hebben plaatsgevonden, zoals het kappen van bomen en het plaatsten van hekwerken. Hierbij legt u een relatie naar de Wet Natuurbescherming. De provincie is vanuit deze wet het bevoegd gezag. Dat betekend dat de provincie vergunning kan verlenen voor activiteiten en ook handhavend kan optreden bij overtredingen. Zoals u uit de reactie van de gemeenten heeft kunnen lezen betrof dit regulier onderhoud. Bij regulier onderhoud, bijvoorbeeld dunning, is geen vergunning of melding noodzakelijk. De provincie heeft de situatie ter plekke gezien en geconstateerd dat het geen vergunning plichtige activiteiten betreft op basis van de Wet Natuurbescherming. Zoals eerder aangegeven worden de definitieve plannen bij indiening getoetst aan wet en regelgeving.

- **Reactie Gemeente Utrechtse Heuvelrug:**

De beheerder heeft regulier onderhoud uitgevoerd. Dit valt onder de Wet Natuur Bescherming. Provincie Utrecht heeft het bevoegd gezag hierin.

- **Reactie Gemeente Woudenberg:**

Geen

Reactie van de SP Utrechtse Heuvelrug:
Het is fijn dat we allemaal van mening zijn dat de provincie Utrecht vanuit de Wet Natuurbescherming het bevoegd gezag is. Dan is hier in ieder geval geen twijfel over mogelijk en zitten we met ons allen op dezelfde lijn.

Een boom planten mag vaak wel (een vergunning is dan niet nodig maar er gelden wel specifieke regels), maar voor kappen gelden andere regels, vaak enkel als er een vergunning is verleend. Voorheen (vóór 1 oktober 2010) stond deze vergunning

bekend onder de naam **kapvergunning**, maar heet nu de **omgevingsvergunning voor het vellen van houtopstand**.

Zoals bekend valt het gebied waaronder het Henschotermeer valt onder de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het idee achter de EHS is het realiseren van een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Het vormt een belangrijk onderdeel van het natuurbeleid. Het streven is de biodiversiteit in Nederland ten minste te stabiliseren, en dus verdere achteruitgang van deze biodiversiteit tegen te gaan. **De wet natuurbescherming geeft aan dat de kwaliteit van natuurgebieden moet worden verbeterd.**
Het Henschotermeer is een bijzonder mooi gelegen bos- en recreatiegebied in het hart van de Utrechtse Heuvelrug. Direct gelegen naast het Nationale Park de Utrechtse Heuvelrug. Zoals het woord meer al doet vermoeden is het Henschotermeer een meer. Dit is een echt uniek stukje natuur en zeker heel anders dan de natuur bij het Nationale Park. Het is ook een drinkplaats van wild). Het is dus zeker de moeite waard. Het Henschotermeer is een uniek onderdeel van het Landgoed Den Treek Henschotermeer. Het is een prachtig meer en zeer onderscheidend van de rest van het Landgoed Den Treek Henschotermeer.

In het document Ontwikkelkader Henschotermeer staat:
Voor het passend maken van wijzigingen binnen de EHS-voorwaarden* is het volgende van belang: nieuwe ontwikkelingen in de EHS, die een wijziging van de bestemming vragen, mogen per saldo niet leiden tot significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken. Deze beoordeling moet plaatsvinden op basis van een ecologische toets, die primair maatwerk is. Indien significante aantasting dreigt dan biedt de provincie drie instrumenten om de aantasting mogelijk toch te voorkomen(voor een meer uitgebreide toelichting zie de bijlage EHS Wijzer):

- Bij “plussen en minnen: worden in hetzelfde project voldoende onderdelen opgenomen die natuurwinst opleveren. Het is daarbij belangrijk dat de natuurkwaliteit (en de natuuroppervlakte) gelijktijdig met de ruimtelijke ontwikkeling minstens evenredig meegroeit. Vanuit de combinatie kan dan mogelijk geconcludeerd worden dat er geen sprake is van aantasting.
- De saldobenadering lijkt op het plussen en minnen, maar is veel grootschaliger en er zijn meestal meer functies en grondeigenaren bij betrokken.
- Herbegrenzing van het EHS is toepasbaar voor terreinen tot enkele hectares groot. Er is dan een zorgvuldige ecologische onderbouwing nodig dat herbegrenzing leidt tot een betere samenhang of een betere functioneren van de EHS.

Ook per saldo kan er sprake zijn van significante aantasting en mag de ontwikkeling in de EHS niet doorgaan. “Tenzij” er sprake is van groot openbaar belang en alternatieven ontbreken. In dat geval mag het project doorgaan als de aantasting gecompenseerd wordt. Aangenomen mag worden dat bij deze ontwikkeling geen sprake zal zijn van groot openbaar belang en /of dat er geen alternatieven zijn.

Aangezien het Henschotermeer zo’n specifiek en uniek ander soort natuur bevat dan de rest van het Nationaal Park De Utrechtse Heuvelrug, zijn wij van mening dat dit gebied niet zo maar in te ruilen is met plussen en minnen. Ook de grootte van het gebeid geeft aanleiding om aan te nemen dat het een gebied is dat niet buiten deze EHS kan vallen. Het Henschotermeer is zoals aangegeven van groot openbaar

belang. Tevens zijn wij van mening dat de ontwikkelingen zoals nu gegaan zijn niet vallen binnen de voorwaarden van een EHS en zijn van mening dat er duidelijk alternatieven waren. Zo heeft Bijvoorbeeld Vrije Plens in het Hens (groep lokale en provinciale politieke afdelingen van onder andere SP, PvdA, Groen Links, D66) diverse malen aangegeven, dat de politieke afdelingen van diverse partijen in de omgeving graag met de exploitant aan tafel zouden willen zitten om te overleggen en op deze manier ideeën te opperen om een winstgevend exploitatie mogelijk te maken binnen de voorwaarden dat het gratis toegankelijk kon blijven en zodat er geen hek om het Henschotermeer geplaatst hoefde te worden. Natuurlijk onder de voorwaarden dat het valt binnen de regels van de Nederlandse wet- en regelgeving en binnen de lokale bestemmingsplannen. Van dit aanbod is nooit gebruik gemaakt door de exploitant.

Zoals de stuurgroep Henschotermeer aangeeft in het document stand van zaken Henschotermeer van 6 juli 2018, is de natuur aangepakt om het achterstallig onderhoud weg te werken en het beheer in goede banen te leiden. Dit heeft volgens de stuurgroep gezorgd voor flinke dunningen op plaatsen waar de natuurlijke verjonging geen kans meer kreeg. Alles in overleg met deskundigen en volgens de regels.
Deze tekst, opgesteld door de stuurgroep, geeft aan dat er behoorlijk gesnoeid is. Dat is tevens op de foto's te zien (gemaakt door Lyander Schmitz, o.a. zichtbaar op de facebook pagina van Vrije Plens in het Hens). Op de foto's is duidelijk te zien dat er diverse bomen op een klein stukje volledig zijn gerooid. Ook op de Facebookpagina van Vrije Plens in het Hens staat een mooi bijdrage in de vorm van een filmpje van Mw. M. de Graaf (fractievoorzitter PVDA/Groen Links Woudenberg) waarbij een prachtige sfeerimpressie te zien is dat er onder andere een 5 meter breed pad gemaakt is in het bos ter voorbereiding van het plaatsen van het hek rond het Henschotermeer. Naast het gemaakte pad voor het plaatsen van het hek is duidelijk te zien dat er bijzonder hard gewerkt is aan het "onderhoud".

Dunnen is het vellen (verwijderen) van houtgewas, nodig voor het onderhoud van de houtopstand, waarbij de verschijningsvorm van de houtopstand ervan behouden blijft. Om de aangegeven verjonging een kans te geven zal de situatie drastische veranderingen moeten ondergaan en is de vraag om de term verdunning wel de juist gekozen term is .

Onder de term kappen of vellen van een boom of andere houtopstand wordt verstaan:

- Het verrichten van handelingen, die de dood of een ernstige aantasting van de boom of houtopstand tot gevolg hebben
- Het verplanten van houtgewas
- Snoeien van meer dan 20% van de kroon of de wortel van een boom
- Het voor de eerste keer knotten en kandelaberen van een boom

(Regelmatig onderhoud van knot- of leibomen valt niet onder kappen of vellen. Daarvoor heeft u geen vergunning nodig.)

Voor gewone onderhoudswerkzaamheden om bestaande beplanting en om aanleg in stand te houden is geen vergunning nodig. Volgens de regels moet er bij flinke dunningen wel een kapvergunning worden aangevraagd bij de provincie. Zoals de

stuurgroep ook aangeeft is hier geen sprake van aangezien deze stuurgroep spreekt van flink achterstallig onderhoud. De term regulier onderhoud is dan ook verkeerd gekozen zodat het nog wat lijkt. Zoals de Wet natuurbescherming aangeeft had de exploitant, als deze houtopstand wil kappen buiten de Komgrenzen in zake de Boswet een vergunning had moeten aanvragen. Zeker als het een oppervlak aangaat van meer dan 1000m2 of die uit meer dan 20 bomen bestaat. Zoals de overheden weten is het in veel gemeentes verboden om een boom te kappen zonder dat daar een vergunning voor verleend is, **ook al staat deze boom op eigen grond**. **Het zonder vergunning dusdanig kappen van bos zoals gedaan is, is echter niet toegestaan volgens de geldende Nederlandse wet en regelgeving**. Dit lijkt op zich op een zeer eenvoudig en duidelijke situatie. Het kappen heeft een significante negatieve aantasting veroorzaakt van de EHS.
Zoals het ontwikkelkader aangeeft had er dus vooraf een beoordeling moeten plaatsvinden op basis van een ecologische toets, die primair maatwerk is. Wij zijn ook erg benieuwd welke flora en fauna aanwezig was voor dat het “regulier onderhoud” plaats heeft gevonden. Zeker ook aangezien het een onderdeel is van de EHS waarbij diversiteit een belangrijk onderdeel is. Daarom zijn we ook zeer benieuwd naar het feit of daar ook beschermde Flora en Fauna aanwezig waren. Ons inzien is er na het reguliere onderhoud weinig meer over van het bos zoals het was voor het onderhoud. De SP – Utrechtse Heuvelrug heeft dan ook twijfel of beschermde flora en fauna nog enige overlevingskansen heeft gekregen. De SP – Utrechtse Heuvelrug begint wel enige twijfel te krijgen of er daadwerkelijk een ecologische toets is geweest. Dus vandaar ons WOB verzoek:

Bij deze een WOB verzoek naar de ecologische toets vooraf aan het kappen. Daarbij zien wij in ieder geval graag ook welke beschermde flora en fauna aanwezig was, het aanplantingsplan voor verjonging inclusief de verbreding van de diversiteit aan flora en fauna etc etc.

De opmerking van de Provincie Utrecht intrigeert ons. De provincie heeft de situatie ter plekke gezien en geconstateerd dat het geen vergunning plichtige activiteiten betreft op basis van de Wet Natuurbescherming. Wij zijn dan ook uitermate benieuwd op basis waarvan de provincie conclusies trekt die in onze ogen volstrekt onlogisch zijn. Wij zijn dan ook uitermate benieuwd naar het verslag waarop de provincie zijn oordeel baseert. Dus vandaar ons WOB verzoek:

Bij deze een WOB verzoek naar de constatering van de provincie waarbij geconstateerd wordt dat het kappen van hele stroken bos slechts gaat om regulier onderhoud.

Zoals hierboven beschreven staat, had er in onze ogen volgens de Nederlandse Wet en regelgeving een vergunning aangevraagd moeten worden bij de Provincie voor “regulier” onderhoud. Helaas moeten wij wederom constateren dat er dus bij de gemeentes en de provincie het een en ander mis gaat als het gaat om het houden aan de Nederlandse wet en regelgeving. .

Als gemeentes Utrechtse Heuvelrug en Woudenberg, constateren dat de provincie laakbaar handelt, lijkt het mij logisch dat u als gemeentes ingrijpt. Wij kunnen ons niet voorstellen dat u als gemeentes toekijkt hoe de provincie zich niet aan de wet houdt. Wij zijn dan ook uitermate benieuwd welke stappen u heeft genomen als gemeentes om de provincie aan te sporen zich aan de Nederlandse wet en regelgeving te houden. Tevens zijn wij benieuwd welke stappen u heeft ondernomen nadat het aansporen van de provincie om zich wel aan de wet te houden mislukt is. Wij zijn dus absoluut van mening dat de gemeentes Utrechtse Heuvelrug en Woudenberg gelijk hebben als deze aangeven dat het een taak van de provincie is, maar wij zijn het niet met deze gemeentes eens als deze aangeven dat het u als gemeentes niet aangaat. De gemeentes dragen dus zeker een verantwoordelijkheid in dit verhaal.

Vraag 3)
*In hoeverre is het kappen / onderhouden van het bos een aanslag op het vereiste dat de huidige uitstraling van het meer en boslandshap behouden blijft. (**klopt dit en mag dat zomaar, wie had hier eventueel moeten ingrijpen?**).*

- **Reactie Provincie Utrecht**

Als antwoord op vragen 2 t/m 9 geeft u enkele concrete acties aan die hebben plaatsgevonden, zoals het kappen van bomen en het plaatsten van hekwerken. Hierbij legt u een relatie naar de Wet Natuurbescherming. De provincie is vanuit deze wet het bevoegd gezag. Dat betekend dat de provincie vergunning kan verlenen voor activiteiten en ook handhavend kan optreden bij overtredingen. Zoals u uit de reactie van de gemeenten heeft kunnen lezen betrof dit regulier onderhoud. Bij regulier onderhoud, bijvoorbeeld dunning, is geen vergunning of melding noodzakelijk. De provincie heeft de situatie ter plekken gezien en geconstateerd dat het geen vergunning plichtige activiteiten betreft op basis van de Wet Natuurbescherming. Zoals eerder aangegeven worden de definitieve plannen bij indiening getoetst aan wet en regelgeving.

- **Reactie Gemeente Utrechtse Heuvelrug:**

:
Dit valt onder de Wet Natuur Bescherming. Provincie heeft het bevoegd gezag.

- **Reactie Gemeente Woudenberg:**

Geen

Reactie van de SP Utrechtse Heuvelrug:
Net als bij het vorige antwoord zijn we het eens met de uitspraak dat het valt onder de Wet Natuurbescherming en daar is de provincie verantwoordelijk.

Deze vraag heeft te maken met opmerking in het document Ontwikkelkader Henschotermeer waarin staat:
Voor het passend maken van wijzigingen binnen de EHS-voorwaarden* is het volgende van belang: nieuwe ontwikkelingen in de EHS, die een wijziging van de bestemming vragen, mogen per saldo niet leiden tot significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken. De SP – Utrechtse Heuvelrug is van mening dat er een aanzienlijk verschil van uitstraling is voor en na het aanpakken van het gebied door de ondernemer. Zeker door het plaatsen van het hek heeft er een significante negatieve aantasting en verandering plaatsgevonden van de EHS. **Volgens ons voldoet dat dus niet aan het wettelijke kader rondom natuurbeheer, waaronder de Boswet en Flora & Faunawet. Dit betekend dat de natuurkwaliteit (boslandschap) in stand moet worden gehouden en indien mogelijk kan worden verbeterd.**

Als gemeentes Utrechtse Heuvelrug en Woudenberg, constateren dat de provincie laakbaar handelt, lijkt het mij logisch dat u als gemeentes ingrijpt. Wij kunnen ons niet voorstellen dat u als gemeentes toekijkt hoe de provincie zich niet aan de wet houdt. Wij zijn dan ook uitermate benieuwd welke stappen u heeft genomen als gemeentes om de provincie aan te sporen zich aan de Nederlandse wet en regelgeving te houden. Tevens zijn wij benieuwd welke stappen u heeft ondernomen nadat het aansporen van de provincie om zich wel aan de wet te houden mislukt is. Wij zijn dus absoluut van mening dat de gemeentes Utrechtse Heuvelrug en Woudenberg gelijk hebben als deze aangeven dat het een taak van de provincie is, maar wij zijn het niet met deze gemeentes eens als deze aangeven dat het u als gemeentes niet aangaat. De gemeentes dragen dus zeker een verantwoordelijkheid in dit verhaal.

Alle zaken die hierboven beschreven zijn, zijn in 2019 reeds aangedragen. De SP – Utrechtse Heuvelrug heeft hierover nooit iets van gehoord van de overheden en hebben geen activiteiten gezien die hiermee te maken hebben. Wij zijn van mening dat hier wel iets mee gedaan had moeten zijn. Tevens is de inhoud van de antwoorden van de Provincie en de gemeente Utrechtse Heuvelrug erg afwijkend van hetgeen wij hierboven hebben aangegeven.

Aanbevelingen:

- De SP – Utrechtse Heuvelrug wil een schriftelijk antwoord/reactie op bovenstaand betoog van:
    - De provincie Utrecht
    - De gemeente Utrechtse Heuvelrug
    - De gemeente Woudenberg

  Dit antwoord willen we hebben op een manier die valt binnen de Nederlandse wet- en regelgeving. Aangezien de ervaring leert dat dit een heel lastig punt is voor de 3 overheden:
    - Ontvangst bevestiging

- Zichtbaar in de ontvangen documenten
- Tijdig een afhandelingsbericht
- Een schriftelijk antwoord van voldoende kwaliteit
- Niet zelf kiezen, zonder te melden, dat de overheden er geen zin in hebben om te komen tot het beantwoorden van vraag

Bij deze nog eens het advies van het Ministerie van Binnenlandse zaken:
Beantwoording van een dergelijk schrijven moet tot de normale bedrijfsvoering van de gemeente gerekend worden. Het is een kwestie van behoorlijk bestuur dat gemeenten - redelijkerwijze - antwoord geven op door burgers gestelde vragen, ook waar het vragen van niet-inwoners betreft.

- Het onderwerp beschreven in dit stuk, is bij uitstek een onderwerp, dat besproken zou moeten worden in de vergaderingen van de provincie en de gemeentes.

Daarnaast hebben we dus 2 WOB verzoeken.

- Bij deze een WOB verzoek naar de ecologische toets vooraf aan het kappen. Daarbij zien wij in ieder geval graag ook welke beschermde flora en fauna aanwezig was, het aanplantingsplan voor verjonging inclusief de verbreding van de diversiteit aan flora en fauna etc etc.
- Bij deze een WOB verzoek naar de constatering van de provincie waarbij overwogen wordt dat het kappen van hele stroken bos slechts gaat om regulier onderhoud.

Aangezien wij hier überhaupt niets van weten willen we daarbij graag zien :

- Wanneer zijn deze rapporten gemaakt?
- Door wie zijn deze rapporten geschreven?
- Wanneer zijn deze rapporten gepresenteerd aan de Gedeputeerde Staten Leden/Raadsleden?
- Wanneer zijn deze rapporten besproken met de Gedeputeerde Staten Leden/ Raadsleden?
- Wanneer zijn deze rapporten goedgekeurd door de gedeputeerde Staten Leden en de Raadsleden?